

Tito u kontejneru

Autor Administrator
Friday, 07 July 2017
Zadnja Promjena Friday, 07 July 2017

Iako važi za najeuvenijeg američkog diplomatu prošlog stoljeæa, ime Averella Harrimana (1891-1986) je prosiæenom èitaocu ovdašnjih novina vjerovatno potpuno nepoznato. Njegova politièko-diplomatska karijera je toliko fascinantna da to danas izgleda gotovo nezamislivo. Prije mnogo godina, èovjek koji je bio na Jalti sa Rooseveltom, Staljinom i Churchillom, sjedio je ispred mene sa svojom mnogo mlaðom suprugom na jednom ljetnom koncertu u Dubrovniku. Bio je predmet opšte paænje. I danas vidim njegovu mršavu, blago pogurenu figuru u bijelom odijelu. Harriman je na posredan naèin imao vezu sa dogaðajima u Bosni i Hercegovini iz devedesetih godina, jer je “izmislio” Billa Clintona, koji æe postati amerièki predsjednik i okonèati rat u Bosni. Clinton mu je vratio dug tako što je Pamelu Harriman imenovao za ambasadoricu u Francuskoj. Dvije godine kasnije Harrimanova je prisustvovala potpisivanju Dejtonskog sporazuma u Parizu. Ona je svom biografu Kristopheru Ogdenu prièala o susretu s Titom: “Kad gledam jugoslavensku tragediju, razmišljam o onom što mi je govorio Tito. Bila sam s mojim muæem Harrimanom na proputovanju kroz Beograd, šest mjeseci prije Titove smrti. Prešli smo na škakljivu temu: ko æe ga naslijediti. Tito se razljutio: ‘Vi ne razumijete. Poslije mene æe nastati kaos! A ja ne mogu ništa da uèinim! Ja sam došao na vlast tokom rata. Oko sebe sam ujediniio partizane razlièite nacionalne pripadnosti. Više se nikad tako nešto neæe dogoditi’. Naæalost, bio je u pravu.”

Ali, koliko god Tito, što se tièe haosa i raspada Jugoslavije, bio vidovit, teško da je mogao i zamisliti da æe jednog dana, u antikomunistièkoj kampanji protjerivanja njegovog imena iz javnih prostora dræave koju je stvorio, simbolièki završiti u kontejnerskom smeæu! A i to se, eto, desilo. U novinama je prije nekoliko dana osvanula vijest: “Ploèa s natpisom Trg maršala Tita baèena u kontejner za smeæe”. Iz nje doznajemo da se ploèa nalazila na zgradi centralnog zagrebaèkog trga i da se incident dogodio nakon što je gradonaèelnik Zagreba Milan Bandiæ pokleknuo pred zahtjevima desnièara i najavio preimenovanje pomenutog trga u Trg Republike Hrvatske. Vijest je plasirana skromno i bez komentara, u skladu sa stigmatizacijom Titovog imena u desnièarskoj Hrvatskoj. Milan Bandiæ, Hercegovac koji je godinama neprikosnoveni “kralj Zagreba”, jednom ili dvaput godišnje nosi u ruci crvenu ruæu u slavu antifašizma, a ostale dane koketira sa radikalnim desnièarima. Istina je da, s moralne taèke gledišta, kameleon Bandiæ zasluæuje prezir, ali ne treba zaboraviti da je on tek jedinka u ogromnoj koloni konvertita koji su, nakon pada komunizma, pretrèali s jedne strane ulice na drugu i stali pod nacionalistièke zastave. Takvi æe izdati i roðenu majku ako æe im to donijeti neku korist. Što se toga tièe, nisu pogriješili – veæina ih se obogatila bez muke i motike, pljaèkajuæi dræavu u èiji su prosperitet generacije ulagale znanje i trud. Više od èetvrt stoljeæa posmatram kakav moralni jad demonstrira taj antinarodni i antigraðanski korpus crnih i crvenih prevaranata i jedino što, poslije svega, mogu da zakljuèim jeste da su ljudi odvratni! Konvertiti me najviše nagone na ovaj izljev bijesa, bilo da je rijeè o laænim demokratima ili laænim vjernicima. Uostalom, stara je to prièa. Hitler je najlakše od komunista pravio fašiste. Uz njihovu pomoæ je i došao na vlast. U zemljama koje su izašle kao pobjednice iz Drugog svjetskog rata, antifašizam je vaæan dio njihovog nacionalnog identiteta. Zlo je pobijeðeno uz strašne ærtve. Razlièite oznake na vojnièkoj uniformi ili tenku nisu bile nikakva prepreka da Rusi, Amerikanci, Englezi i Francuzi zajedno defiluju Crvenim trgom u Moskvi, obiljeæavajuæi Dan pobjede nad fašizmom. Narodi bivše Jugoslavije su, u veæoj ili manjoj mjeri, takoðe bili na pobjednièkoj strani, ali oni, pod maskom izjednaèavanja svih totalitarizama, praktièno odbacuju vlastiti antifašizam kao suvišan prtljag. Agresivna revizija istorije na Balkanu postala je nezaustavljiva. Kljuènu ulogu u tome igraju korumpirani istorièari, upleteni u unosnu moralnu trgovinu, koji o antifašistièkoj prošlosti pišu sa pozicija klero-nacionalistièke vlasti. Ne bih vukao paralele izmeðu jedne, druge ili treæe zemlje, izmeðu èetništva i ustaštva, ideologija koje su jedna drugoj jako bliske. Povod za ovu kolumnu je stanje duha u Hrvatskoj u kojoj je ona nesretna ploèa sa Titovim imenom završila u kontejnerskom smeæu, kao najprimitivniji izraz ostrašæenosti radikalne desnice i dokaz da je mrænja njena jedina hrana i jedini smisao njenog postojanja. I dok Tito nestaje sa ulica i trgova hrvatskih gradova (uskoro æe nestati i sa glavnog trga u Karlovcu), nièu spomen-ploèe ustaškim glavešinama i koljaèima. Slušajuæi šta na tu temu govore i pišu neki hrvatski intelektualci, falsifikatori povijesti, njihov zarobljeni um doima se tragikomièno. “Osveta poslije 1945. bila je gruba i pretjerana u svim zemljama. Samo što ponašanje ratnih pobjednika nipošto ne znaèi da je antifašizam negativan”, kaæe povjesnièar i ljevièar Tvrtko Jakovina, jedan od rijetkih koji se suprotstavljaju brutalnom falsificiranju istorije. Da podsjetimo èitaocè – pripadnici Pokreta otpora u Francuskoj vršili su pravi lov na kolaboracioniste. Odmah nakon osloboðenja zemlje veliki broj sveæenika je osuðen i strijeljan. De Gaulle se tome nije protivio. U Parizu postoji dvije hiljade spomenika strancima iz raznih perioda. Jedan pariški trg nosi naziv Trg Staljingrad, nazvan poslije rata po staljingradskoj bici, jednoj od najpresudnijih u Drugom svjetskom ratu. Francuzima nikada nije palo na pamet da mu promijene ime. To se zove kultura sjeæanja, ali ne na balkanski veæ na francuski naèin. “Kad se veæ odrièemo Tita na ulicama, red je da se odreknuo i Istre, Dalmacije i Kvarnera... æele li da Istra, Kvarner i Zadar budu hrvatski, neka ih desnièari iz zagrebaèke Skupštine sami osvoje”, piše u kolumni u Jutarnjem listu Ante Tomiæ, najeksponiraniji antinacionalista meðu hrvatskim piscima. Ipak, lucidni kolumnista, pisac romana “Šta je muškarac bez brkova”, napravio je ovdje ozbiljan previd, zaboravivši da su desnièari veæ osvojili gotovo cijelu Dalmaciju, ukljuèujuæi i nekada crveni Split, i da je još samo Istra ostala veæa slobodna teritorija. Gojko BeriæOsloboðenje 6.7.2017.

#JosipBrozTito #antifašizam #antifascism